

УДК 7.008:659

ЕВОЛЮЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЕМОЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

САФРОНОВ Валерій¹, САФРОНОВА Олена²

¹Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука

²Київський національний університет технологій і дизайну, Україна
dkino@ukr.net

Надано результати досліджень трансформаційних змін інформаційно-емоційного потенціалу архітектурного середовища, пов'язаних з появою інтерактивної архітектури та використанням цифрового інтерфейсу в дизайні цього середовища.

***Ключові слова:** інформаційно-емоційний потенціал, дизайн середовища, психологія сприйняття, інтерактивна архітектура.*

ВСТУП

Візуальне домінування архітектурної форми завжди формувало образ архітектурного середовища, простір інформаційного впливу [1, 2]. Образ, якому була властива довершеність завдяки естетиці статичності. Структурно-утворююча система міського простору, створена пішохідними і транспортними комунікаціями закріплювалась просторовими домінантами композиційного каркасу. З часом форма перестала слідувати за функцією, історико-культурна ідентичність стала пропадати. Ці зміни відбувалися на тлі традиційної прихильності до статичного образу архітектурного середовища. Комплексний аналіз проблеми втрати цілісності образу і художніх якостей архітектурного середовища дозволив визначити можливі формально-логічні структури поняття загальної та архітектурно-художньої цілісності, в яких простір і форма виступають як фундаментальні категорії цілісності [1].

Осмислення інформаційного аспекту сприйняття навколишнього середовища дозволило узагальнити засоби передачі інформації за характером впливу на людину і запропонувати класифікацію особливостей психології сприйняття середовища [2]. В результаті узагальнення поглядів на архітектурне середовище як на простір об'єктів інформаційного впливу, були визначені аспекти і рівні сприйняття архітектурного повідомлення, ступінь спільності реакції сприйняття архітектурного повідомлення [3]. Дизайнери й архітектори в 60-і роки минулого століття, як раз в період, названий К. Фремптоном періодом плюралізму стилів, з цікавістю сприйняли появу кібернетики. Деякі автори вважають цей час часом народження інтерактивної

архітектури. Незважаючи на утопію відходу від традиційного статичного розуміння архітектурного образу до образу зі змінною у часі формою, це був початок переосмислення розвитку архітектури.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

На основі аналізу сучасних тенденцій формування міського середовища окреслити основні аспекти змін його інформаційно-емоційного впливу на людину.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Сучасні архітектори і дизайнери тверезо дивляться на світ, але залишаються казкарями та фантазерами. Інформаційно-емоційний потенціал архітектурного середовища враховувався завжди [1, 2]. Завжди дизайнер і архітектор маніпулювали свідомістю людини, формуючи той чи інший простір середовища. Синтезувати інформаційний простір на базі статичного архітектурного середовища можна, використовуючи так звану теорію підштовхування (розроблену Річардом Талером і Кассом Санстейном), що стимулює людину до зміни її свідомої і несвідомої поведінки внаслідок сприйняття відновлених образів, пов'язаних з історико-культурною ідентичністю, формуванням екосистеми сучасного архітектурного середовища. Але, якщо до теперішнього часу маніпулювали свідомістю, застосовуючи реальні (фізичні) об'єкти, то тепер діапазон можливостей розширився. Це і синтезований простір (пластика архітектурних і природних об'єктів і світлового дизайну) і цифровий простір. Наразі інтерактивна архітектура розвивається, хоча і не в повній мірі, за окремими напрямками, які вже можна окреслити, це: медіа-фасади, розумні будинки, художні інсталяції, доповнена реальність тощо. Зазначимо, що світлокомпозиційні образи спочатку були спрямовані на традиційне виявлення пластики архітектурного фасаду, але з появою світлодіодних технологій виникли нові аспекти трансформації архітектурного середовища. Завдяки медіа-фасадам з'явилася можливість не тільки транслювати інформацію на великій площі, але й змінювати образ фасаду. Дизайн архітектурного об'єкта перестав бути статичним, в архітектурне середовище була внесена динаміка. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє формувати такі властивості архітектурного середовища, як: динамічність, адаптивність, гібридність, надаючи йому складну нестійку структуру. Під гібридністю треба розуміти взаємодію фізичних і віртуальних (проекцій, інсталяцій тощо) об'єктів середовища.

Наразі в Києві постійно створюються інтерактивні арт-об'єкти і простори, що дозволяють реалізовувати різні динамічні сценарії архітектурного середовища і мають цифрове і фізичне наповнення. Серед них медіа-скульптура в атріумі житлового комплексу Chicago Central House; інтерактивний розважальний центр для дітей 2-13 років «Мультіленд», який відкрився в Деснянському районі Києва в 2018 році, Samskara – мультимедійний арт-простір на Львівській площі, тощо. Для змінних сценаріїв може бути задіяне лазерне шоу-обладнання, різні

інтерактивні відеопроєкційні системи на поверхню стіни або підлоги, наприклад, «OMG Interactive» та інші.

У той же час, відхід від традиційного формування архітектурного середовища з урахуванням стилістичного забарвлення, історичного контексту, перехід до виявлення комунікативного потенціалу і приведення до моделі, де домінує інформація, неоднозначно впливають на його сприйняття. Безконтрольне і нерегульоване наповнення середовища конструкціями, призначеними для передачі навігаційної, рекламної та іншої інформації в нашому столітті стали істотно впливати на художньо-образні характеристики міського середовища. Інтерактивні об'єкти можуть стати вирішенням багатьох проблем підвищення комунікативних властивостей і соціальної активності людини або навпаки привести до створення агресивного для сприйняття середовища. Вирішення проблемних питань потребує розробки теоретичної бази щодо використання цифрового інтерфейсу в міському середовищі, нормативних документів та інноваційних проєктів (подібно «Київ Смарт сіті»).

ВИСНОВКИ

З реалізацією інтерактивних арт-об'єктів і просторів, інформаційно-емоційний потенціал архітектурного середовища отримує нове наповнення, нові можливості. Формування нових властивостей архітектурного середовища потребує розробки теоретичної бази для уточнення нормативних рекомендацій щодо організації комфортного для людини міста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сафронов В.К., Сафронова О.О. Категорія цільності образу середовища з врахуванням особливостей сприйняття у часі. *Архітектура історического Києва. Контекст и втручання*. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 24 листопада 2017. К.: КНУБА. С. 108-109.
2. Сафронов В.К., Сафронова О.О. Інформаційний аспект сприйняття навколишнього середовища. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. К.: КНУБА. 2016. № 46. С. 138-143.
3. Сафронов В.К. Архітектурне середовище, як простір об'єктів інформаційного впливу. *Технічна естетика і дизайн*. К.: КНУБА, 2018. № 14. С. 219-223.

SAFRONOV V., SAFRONOVA O.

EVOLUTION OF THE INFORMATION-EMOTIONAL POTENTIAL OF THE ARCHITECTURAL ENVIRONMENT

The results of studies of transformational changes of the information and emotional potential of the architectural environment related to the appearance of interactive architecture and the use of the digital interface in the design of this environment are presented.

Key words: *information-emotional potential, design of environment, psychology of perception, interactive architecture.*